

Rozmawiajmy o uchodźcach – opis projektu

Pomysł na projekt „Rozmawiajmy o uchodźcach” narodził się w Centrum Edukacji Obywatelskiej już wczesną jesienią 2015 r, kiedy to rozpoczęła się w Polsce, ale też w całej Europie, dyskusja na temat sytuacji uchodźców. Pierwsze działania CEO, których efektem było powstanie podstrony internetowej: www.ceo.org.pl/migracje, miały na celu odpowiedź na ogólnoeuropejski kryzys postaw obywatelskich wobec osób aktualnie potrzebujących wsparcia, przybywających z tych regionów świata, gdzie toczą się wojny, gdzie ich życie w jakikolwiek sposób jest zagrożone.

„Rozmawiajmy o uchodźcach” to nasza odpowiedź na:

- spadek społecznego poparcia dla przyjmowania uchodźców i uchodźczyń wśród młodych ludzi w Polsce;
- szerzący się strach przed „obcymi”;
- potrzebę dotarcia do młodych ludzi z rzetelnymi i dostosowanymi do ich potrzeb informacjami na temat sytuacji uchodźstwa i migracji;
- potrzebę wsparcia nauczycieli i nauczycielek w podejmowaniu rozmów o uchodźcach i uchodźczyniach w szkołach, a także o wartościach i postawach, które są bliskie młodym ludziom;
- potrzebę budowania wśród młodzieży postaw otwartości i akceptacji różnorodności, które z kolei są warunkiem integracji przybywających do Polski uchodźców i uchodźczyń.

Cele projektu:

Ogólnym celem projektu jest ułatwienie szkołom podjęcia wyzwania, jakim jest zmiana negatywnego nastawienia dużej części młodzieży do uchodźców i uchodźczyń oraz przygotowanie młodych obywateli na przyjęcie uchodźców i uchodźczyń w Polsce.

Cel ten zostanie zrealizowany poprzez:

- wsparcie nauczycieli i nauczycielek w poruszaniu z młodzieżą tematów związanych z uchodźstwem;
- dotarcie z informacjami o potrzebie podejmowania tego tematu w szkołach do szerokiego grona dyrektorów i dyrektorek szkół;
- przekazanie rzetelnych informacji nt. uchodźstwa młodym ludziom.

Planowane działania:

1. **Opracowanie materiałów edukacyjnych** – w ramach projektu powstaną trzy rodzaje materiałów edukacyjnych:
  - a) Narzędzia edukacyjne do wykorzystania przez nauczycieli i nauczycielki, takie jak scenariusze zajęć, projektów uczniowskich i rozmów klasowych, dostosowane do wymogów podstawy programowej i rzeczywisti szkolnej
  - b) Materiały merytoryczne wyjaśniające zagadnienia związane z „kryzysem uchodźczym”, europejską polityką migracyjną i przyjmowaniem w Polsce uchodźczyń i uchodźców, w tym analiza faktów i mitów na ten temat.
  - c) Materiały metodyczne wyjaśniające nauczycielkom i nauczycielom w jaki sposób korzystać z opracowanych narzędzi, jak przygotować się do prowadzenia zajęć, na co zwracać uwagę w ich trakcie, jak reagować w trudnych sytuacjach.

Partnerem merytorycznym w realizacji tych działań jest Fundacja Centrum im. Prof. Bronisława Geremka.

2. **Kurs internetowy oraz jedno szkolenie stacjonarne dla nauczycieli i nauczycielek** – w czasie szkolenia osoby uczestniczące zapoznają się z opracowanymi w ramach projektu materiałami oraz przygotowują się do wykorzystania tych narzędzi do pracy z uczennicami i uczniami.

Dzięki udziałowi w kursie łączącym tematykę edukacji globalnej i międzykulturowej oraz warsztatach nauczyciele i nauczycielki:

- otrzymają pakiet scenariuszy lekcji z serii "Rozmawiamy o uchodźcach" opracowanych przez CEO i będą mieli/miały możliwość zapoznać się z nimi i przetestować je na swoich zajęciach przy zdalnym wsparciu mentorów i mentorek;
- otrzymają pakiet materiałów metodycznych i merytorycznych, które pomogą w przygotowaniu się do prowadzenia zajęć dotyczących tematyki uchodźczej w atmosferze wzajemnego szacunku;
- pogłębią wiedzę dotyczącą tematyki uchodźczej oraz zdobędą podstawowe informacje na temat globalnych migracji (m.in. odnośnie sytuacji w Syrii, innych krajach Bliskiego Wschodu i Afryki Północnej oraz Wschodniej) w kontekście funkcjonowania współczesnego zglobalizowanego świata i globalnych współzależności;
- otrzymają narzędzia edukacyjne do wykorzystania w czasie rozmów z młodzieżą na tematy nawiązujące do obecnej sytuacji migracyjnej na świecie.

Kurs składa się z 4 modułów i prowadzony będzie na platformie internetowej CEO (30 marca 2016 – 20 czerwca). W każdym module uczestnik/uczestniczka otrzymuje materiały edukacyjne, z którymi się zapoznaje, i zadanie do wykonania (np. poprowadzenie lekcji na podstawie wybranego scenariusza zajęć i napisanie sprawozdania na ten temat). Każda osoba pracuje pod opieką mentora/ki, czyli osoby, która ma już bogate doświadczenia w realizacji zajęć o tej tematyce w swojej szkole. Mentor/ka udziela pisemnych informacji zwrotnych odnośnie sprawozdań załączanych przez uczestników/uczestniczki po każdym module. Mentorzy mogą korzystać z superwizji eksperckiej.

- 3. Współpraca ze szkołami** – szkoły biorące udział w projekcie będą miały do wyboru kilka form zaangażowania się w działania projektowe:
- Poziom podstawowy – wykorzystanie materiałów publikowanych na stronie internetowej CEO, bez konieczności bezpośredniego kontaktu z organizatorami projektu.
  - Poziom średniozaawansowany – wykorzystanie materiałów publikowanych na stronie internetowej CEO, subskrypcja newslettera projektowego, przeprowadzenie w szkole wybranych zajęć na podstawie gotowych scenariuszy (przez co najmniej jednego nauczyciela/nauczycielkę).
  - Poziom zaawansowany - wykorzystanie materiałów publikowanych na stronie internetowej CEO, subskrypcja newslettera projektowego, udział w szkoleniu blended-learningowym, przeprowadzenie w szkole debat, projektów uczniowskich dotyczących omawianej w projekcie tematyki.
- 4. Platforma internetowa oraz newsletter** – w ramach projektu rozbudowana zostanie strona internetowa www.ceo.org.pl/migracje. Stanie się repozytorium materiałów opracowanych przez ekspertki i ekspertów. Będzie kanałem komunikacji ze szkołami oraz przestrzenią dzielenia się tym, co już wydarzyło się w szkołach. W ramach projektu wysyłany też będzie newsletter z aktualnościami projektowymi.
- 5. Działania skierowane do dyrektorek i dyrektorów szkół** – w ramach projektu chcemy dotrzeć do kadr zarządzających szkołami, przekonując, że prowadzenie podobnych zajęć w szkołach jest wartościowe i niezbędne. W realizacji tego celu wspierać nas będzie organizacja partnerska – Ogólnopolskie Stowarzyszenie Kadry Kierowniczej Oświaty.
- 6. Publikacje w prasie młodzieżowej** – chcemy, by rzetelne informacje na temat uchodźców i uchodźczyń dotarły też bezpośrednio do młodych ludzi. Zamierzenie to zostanie zrealizowane poprzez przygotowanie dodatku tematycznego do jednego z czasopism młodzieżowych (Victor Gimnazjalista). Artykuły poświęcone tematowi projektu pojawią się też na portalu www.działasz.pl.
- 7. Powstanie koalicji organizacji wspierających edukację nt. uchodźców** – w ramach projektu powstanie też koalicja organizacji wspierających edukację nt. sytuacji uchodźców i uchodźczyń. Celem koalicji będzie budowanie konsensusu wokół potrzeby animowania w szkołach mądrej rozmowy na temat sytuacji uchodźstwa oraz zmniejszanie stopnia kontrowersyjności tego tematu.

Powyższe działania projektowe będą realizowane w pierwszym półroczu 2016 roku.

Osoby zainteresowane zapraszamy na stronę internetową: www.ceo.org.pl/migracje

bądź do kontaktu mailowego:

Elżbieta Krawczyk: elzbieta.krawczyk@ceo.org.pl

Malina Baranowska-Janusz: malina.janusz@ceo.org.pl

Elżbietą Kielak: elzbieta.kielak@ceo.org.pl

Julia Godorowska: julia.godorowska@ceo.org.pl

3

Projekt „Rozmawiamy o uchodźcach” realizowany jest w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG.

Rozmawiamy o uchodźcach w Polsce

Inicjatywa edukacyjna Centrum Edukacji Obywatelskiej, której celem jest umożliwienie młodym ludziom pozytywnego udziału w podejmowaniu decyzji dotyczących uchodźców w Polsce i przygotowania ich do integracji uchodźców w polskim społeczeństwie.

Celem naszym jest umożliwienie w Polsce młodym ludziom udziału w podejmowaniu osobistych i obywatelskich decyzji dotyczących uchodźców poprzez poznanie kluczowych i wiarygodnych informacji dotyczących problemu oraz udział w umożliwiających wzajemne zrozumienia efektywnych rozmów, które dzięki wyrażanemu w rozmowie wzajemnemu szacunkowi prowadzą do zrozumienia swoich stanowisk.

CEO podejmuje działania mające zaoferować szkołom, nauczycielom i bezpośrednio młodzieży wsparcie i przygotowanie do prowadzenia rozmów dotyczących uchodźców.

Jest pożądane, by niezależnie od wieku i pozycji społecznej polscy obywatele byli przygotowani i uczestniczyli w podejmowaniu publicznych decyzji dotyczących przyjmowania do naszego kraju uchodźców.

Problematyka ta jest skomplikowana, budzi lęk i silne emocje, uruchamia różne osobiste wartości, często będące z sobą w sprzeczności. Dlatego potrzebny jest klimat wzajemnego szacunku i uważnego słuchania.

Dążymy do tego, by młodzi Polacy w sprawie uchodźców w jak największym stopniu rozumieli siebie nawzajem i mogli podejmować decyzje z przekonaniem i zgodnie z wyznawanymi wartościami. W tym celu powinniśmy umieć prowadzić ze sobą dialog, szanując podmiotowość wszystkich uczestników rozmów.

Jest potrzebne doprecyzowanie wyznawanych wartości, szukanie porozumienia i uwspólnianie stanowisk, bo podejmowane decyzje dotyczą nie tylko kwestii przyjmowania lub nieprzyjmowania uchodźców, ale również mają złożony wpływ na życie wszystkich polskich obywateli.

Równocześnie chcemy, aby dzięki rozmowom, wzajemnemu słuchaniu się i ewentualnym działaniom młodzież wpływała na przebieg i obraz polskiej debaty publicznej na temat uchodźców i podejmowanych w jej wyniku decyzji.

Poprzez powstały serwis internetowy zawierający materiały dla nauczycieli (scenariusze zajęć, porady metodyczne), podstawowe fakty z zakresu problematyki migracyjnej i inne przygotowane w przyszłości działania będziemy:

- zachęcać nauczycielki i nauczycieli oraz bezpośrednio uczniów do zdobywania informacji, podjęcia rozmowy, wzajemnego słuchania siebie na temat trwającego kryzysu uchodźczego.
- zbierzemy i dostarczymy uczestnikom rozmów o uchodźcach rzetelnych informacji na temat przyczyn, stanu obecnego i możliwych konsekwencji tego kryzysu.
- ułatwimy nauczycielom oraz uczennicom i uczniom podejmowanie dialogu poprzez stworzenie i udostępnianie materiałów edukacyjnych poświęconych zarówno obecnej sytuacji migracyjnej, jak i zasadom i formom prowadzenia pożądanych zajęć, rozmów i debat.

Do tworzenia naszej platformy rozmów o uchodźcach w Polsce i wspierania szkolnych i młodzieżowych działań potrzebujemy współpracy innych organizacji i mogących tworzyć dla nas materiały ekspertów.

Rozmawiajmy i zrozummy się nawzajem!

Zachęcamy szkoły i nauczycieli do prowadzenia zajęć z uczniami, umożliwiającymi rozmowę na temat uchodźców oraz ważnych wartości, które ten temat uruchomił.

Konflikt zbrojny toczący się na obrzeżach Europy, który w Polsce wydawał się odległy i abstrakcyjny, jak się nieoczekiwanie okazało – bezpośrednio dotyczy i nas. W ciągu ostatnich miesięcy europejskie i polskie społeczeństwo, w tym nasi uczniowie, stanęły w obliczu konieczności zmierzenia się z wyzwaniami i odpowiedzenia na pytanie, co oznacza perspektywa przybycia uchodźców do Polski, jak się odnosić do przybyszów i do osób, które w tej sprawie mają inne poglądy, jakim państwem w tej sytuacji chce być Polska.

Materiały dostępne na stronie „Rozmawiamy o uchodźcach” pomogą Wam przygotować się do prowadzenia na ten temat rozmów z uczniami. Rozmów prowadzonych w klimacie szacunku i chęci wzajemnego zrozumienia się, opartych na rzetelnych informacjach i umożliwiających przedstawienie ważnych dla uczniów wartości oraz wyrażenie obaw.

Dlaczego rozmowa?

Jako formę szkolnych zajęć na ten temat proponujemy rozmowę moderowaną przez nauczyciela. Kwestia uchodźców pokazała powszechną trudność wymiany opinii na kontrowersyjne tematy. Wyraźnie brakuje w społeczeństwie, a w szczególności w szkole, dobrych wzorców rzetelnej debaty, służącej zrozumieniu odmiennych stanowisk. Problem ten nasila uwaga mediów skoncentrowana przede wszystkim na stanowiskach poszczególnych stron i często ich skrajnym i upraszczającym przedstawieniu. Brak jest przestrzeni do rozmowy o wartościach, które stoją za konkretnymi postawami.

Celem dobrej rozmowy nie musi być przekonanie drugiej strony do własnych racji – młodym ludziom także jest potrzebne, aby mogli wyrazić to, co dla nich jest ważne, i nawzajem się zrozumieli. Aby prowadzić w szkole takie rozmowy, potrzeba odpowiednich ram rozmowy i nauczycielskich umiejętności jej pokierowania ją.

W obecnie prowadzonych rozmowach na temat uchodźców brakuje oparcia w rzetelnych informacjach, przestrzeni na wyrażenie własnych poglądów i dobrego słuchania, które prowadzi do wzajemnego zrozumienia się.

Rzetelne informacje

Obecna sytuacja nie sprzyja rzetelnemu przedstawianiu problemów związanych z migracją. Docierają do nas chaotyczne, często tendencyjnie przedstawiane informacje. Sensacyjność mediów i polaryzacja poglądów spowodowana trwaniem okresu wyborczego utrudniają uzyskanie wyważonego obrazu wydarzeń związanych z migracją i ocenę ich skutków. Dotarcie do wiarygodnych informacji może być dla uczniów dużym wyzwaniem. Jednak jest to niezbędna podstawa dobrej rozmowy.

Wartości

Sprawa uchodźców dotyczy podstawowych wartości, takich jak tożsamość, osobiste bezpieczeństwo, obowiązek pomocy potrzebującym, tolerancja. Rozmowa o wartościach przygotowuje do świadomych wyborów, daje szansę rozpoznać, co jest dla nas ważne, i uczy to wyrażać. Dzięki słuchaniu, co jest istotne dla innych, możemy ich zrozumieć, a często dostrzec, co nas łączy i poczuć wspólnotę wartości. Wysłuchanie z szacunkiem drugiej strony jest podstawą do zrozumienia wyborów rozmówcy i buduje możliwość dalszego porozumienia.

Zachęcamy do skorzystania ze scenariuszy zajęć i wypróbowania ich w swojej szkole. Napiszcie do nas, jak udała Wam się ta rozmowa. Informacje od Was będą dla nas cenną wskazówką przy tworzeniu kolejnych materiałów edukacyjnych na ten temat.